

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

The relationship between the strategic management and the learning organization of
the schools under the office of Prachuapkhiri Khan educational service area 2

นาถธิดา เจริญสุข¹, รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง²

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 2) ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 อันดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา การนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา 2) องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การพัฒนาความเป็นองค์กรวิชาชีพในสถานศึกษา การบริหารงานของสถานศึกษา กับบรรยากาศและวัฒนธรรมของสถานศึกษา ซึ่งทั้งคู่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและ 3) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวก อยู่ในระดับสูงที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหารเชิงกลยุทธ์ / องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the strategic management level of the school under the office of Prachuapkhirikhan educational service area 2 2) the learning organization of the school under the office of Prachuapkhirikhan educational service area 2 and 3) the relationship between the strategic management and the learning organization of the school under the office of Prachuapkhirikhan educational service area 2. The research samples were 269 directors and teachers of the school under the office of Prachuapkhirikhan educational service area 2. School year was 2014. The research instrument was a questionnaire the constructed in the 5 scale rating form. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation and the Pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings were as follow :

1. The strategic management level of the school under the office of Prachuapkhirikhan educational service area 2 was found in the high level as a whole that were ranged from strategic formulation, strategic implementation and control and evaluation of the school strategic.
2. The learning organization of the school under the office of Prachuapkhirikhan educational service area 2 was found in the high level as a whole that were ranges from the development of a professional organization in schools, the administration of the school with atmosphere and the culture of the school.
3. The relationship between the strategic management of the school and the learning organization of the school under the office of Prachuapkhirikhan educational service area 2 was positive at a high level with a statistically at the level of .01.

Keywords: Strategic management / Learning organization

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทยมีแนวทางหลัก ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการ 3 แนวทางที่สำคัญ คือ 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนและให้โอกาสในการศึกษาแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่ทางรัฐบาลต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะรัฐมนตรีแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนโดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้รักการอ่าน ตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กรกลุ่มบุคคลชุมชน ประชาชนและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้หรืออย่างสร้างสรรค์สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายรวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 3) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร

และการจัดการศึกษาและด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

สถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการนำนโยบายจากภาครัฐมาสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารที่ดี ปัจจุบันมีการนำเอาแนวคิดและเทคนิคในการบริหารแบบใหม่มาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ ระบบควบคุมคุณภาพ (Quality Control: QC) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management: PM) และการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) เป็นต้น

การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นระบบการบริหารที่ได้รับการพัฒนามาจากระบบธุรกิจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์กร การนำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษามักดำเนินการโดยมีกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2) การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา 3) การนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติ 4) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา ซึ่งกระบวนการนี้เป็นแนวทางการดำเนินงานที่มีความต่อเนื่องและน่าจะเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากการนำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์มาปรับใช้ในการบริหารงานเพื่อตอบสนองนโยบายต่าง ๆ ของรัฐแล้ว สถานศึกษาหลายแห่งยังได้นำแนวคิดเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ด้วย

องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในและนอกองค์การให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา บุคลากรในองค์การจะต้องมีความรู้ มีความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง โดยการมุ่งพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Senge, 1990 : 10) แนวคิดในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้นี้จะครอบคลุมตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับองค์การ จึงจำเป็นต้องมีเป้าหมาย และมีระบบงานเพื่อพัฒนาผู้นำและบุคลากรในองค์การโดยการส่งเสริมและยกระดับการเรียนรู้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรประเภทใด ๆ เพราะเป็นแหล่งให้บริการและผูกพันกับเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก เป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา คือ การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งในการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องอาศัยแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้มาใช้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้คนในองค์การสามารถเรียนรู้ สร้างความรู้ ความคิดใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถและทักษะในการดำเนินงานไปสู่จุดหมายที่บุคคลและองค์การต้องการในองค์การแห่งการเรียนรู้จะใช้บุคลากรสร้างความเป็นเลิศให้แก่บุคคล ใช้การเรียนรู้เป็นกระบวนการในการทำงาน มีกระบวนการปฏิบัติและมีบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ของบุคคลและกลุ่ม มีการยอมรับและเอาใจใส่ซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ไปด้วยกันทั้งองค์การ

จากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 3 พ.ศ. 2553-2557 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ซึ่งได้ทำการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาหลายแห่งไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอีกทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้ทดสอบการอ่าน คิดวิเคราะห์ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในปีการศึกษา 2555 และ 2556 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวม นักเรียนอ่านหนังสือพอใช้ มีนักเรียนที่อ่านหนังสือไม่ออกอยู่ในชั้นต้องปรับปรุง และไม่สามารถคิดวิเคราะห์ได้ ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จึงได้เร่งรัดให้สถานศึกษาพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ของนักเรียน และพัฒนาสถานศึกษาให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จากปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานศึกษา สามารถนำข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ไปพัฒนาการบริหารสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการจัดการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร / กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 866 คน แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 76 คน ครูผู้สอน 790 คนรวมทั้งสิ้น 866 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan., 1970) จำนวน 269 คน แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษา 76 คน ครูผู้สอน 193 คนรวมทั้งสิ้น 269 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดของตัวแปรแต่ละตัว ดังนี้

2.1 การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการหลายแนวคิด ได้แก่ แนวคิดของสมยศ นาวิการ (2538) แนวคิดของบาร์ทอล และมาร์ติน (1998) แนวคิด

ของทอมป์สันและสตรีกแลนด์ (2001) แนวคิดของวิชัย เวลาดี (2547) แนวคิดของเนตร์พัฒนา ยาวีราช (2549) แนวคิดของวิลเลนและฮังเกอร์ (2006) แนวคิดของสุพานีสถยภู่วานิช (2553) และแนวคิดของจอมพงศ์ มงคลวนิช(2555) ทำให้ได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2) การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา 3) การนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติ และ 4) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา

2.2 องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยตัวแปรย่อยได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการหลายแนวคิด ได้แก่ แนวคิดของปีเตอร์เอ็มเซ็งเก้ (1990) แนวคิดของเบนเนตต์และโอเบเรียน (1994) แนวคิดของมาร์ควอร์ทและเรย์โนลด์ (1994) แนวคิดของสมคิด สร้อยน้ำ (2547) แนวคิดของวิโรจน์ สารรัตนะ (2548) และแนวคิดของสุรัตน์ ดวงขาทม (2549) สรุปได้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาประกอบด้วย 9 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของสถานศึกษา 2) โครงสร้างของสถานศึกษา 3) เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมของสถานศึกษา 4) การจัดการความรู้ของสถานศึกษา 5) การบริหารงานของสถานศึกษา 6) การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา 7) การพัฒนาความเป็นองค์การวิชาชีพในสถานศึกษา 8) บรรยากาศและวัฒนธรรมของสถานศึกษา และ 9) การจูงใจและขวัญกำลังใจในสถานศึกษา

3. ขอบเขตเวลาดั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ธันวาคม พ.ศ.2557

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรม และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในด้านความหมาย กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ประโยชน์และความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ในด้านความเป็นมาขององค์การแห่งการเรียนรู้ ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้ลักษณะขององค์การแห่งการเรียนรู้แนวคิดและทฤษฎีขององค์การแห่งการเรียนรู้ องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

ปิติพงษ์ วรรณรี (2551 : 159) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1

อมรรัตน์ เตือนทอง (2553 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

เพ็ญพิชชา โคตรชาติ (2556 : 70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน จำนวน 76 คนและครูผู้สอน จำนวน 193 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เพื่อให้ได้อัตราส่วนประชากรครูและกลุ่มตัวอย่างครูแต่ละสถานศึกษาอยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีข้อคำถามครอบคลุมในเรื่องของการบริหารเชิงกลยุทธ์และองค์การแห่งการเรียนรู้ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามให้เลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาปัจจุบัน จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด โดยครอบคลุมกรอบแนวคิดและขอบเขตของการศึกษา ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอผู้เชี่ยวชาญหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 30 คน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เพื่อนำมาหาคุณภาพเครื่องมือ โดยแบบสอบถามมีความเที่ยงตรง (validity) ของทุกคำถาม ระหว่าง 0.6 - 1.00 และมีความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ .955

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การส่งแบบสอบถามไปตามที่อยู่และขอความกรุณาสถานศึกษาให้ส่งกลับภายในเวลา 1 เดือน โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน ส่งแบบสอบถามกลับมาทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยกำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ถ้าค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ถ้าค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึงระดับมาก

ถ้าค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึงระดับปานกลาง

ถ้าค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึงระดับน้อย

ถ้าค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึงระดับน้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 สถิติที่ใช้คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .80 ขึ้นไปแสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูงที่สุด

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .60 – .79 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .40 – .59 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .20 – .39 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .20 ลงมาแสดงว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 269 คน เป็นเพศชายร้อยละ 27.88 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.12 ด้านอายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 4.45 อายุ 30-39 ปี ร้อยละ 15.99 อายุ 40-49 ร้อยละ 18.22 และอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 61.34 ด้านระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59.48 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตร้อยละ 1.86 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 38.66 ด้านตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ร้อยละ 28.25 และดำรงตำแหน่งครูผู้สอน ร้อยละ 71.75 ด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานระยเวลาน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 22.30 ปฏิบัติงานระยะเวลา 5-9 ปี ร้อยละ 15.62 ปฏิบัติงานระยะเวลา 10-14 ปี ร้อยละ 5.20 ปฏิบัติงานระยะเวลา 15-20 ปี ร้อยละ 16.73 และ ปฏิบัติงานระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.15

2. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาการนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ของสถานศึกษา และด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3. องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การพัฒนาความเป็นองค์การวิชาชีพในสถานศึกษาการบริหารงานของสถานศึกษากับบรรยากาศและวัฒนธรรมของสถานศึกษา ซึ่งทั้งคู่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ในแต่ละด้านโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันอยู่ระหว่าง .515-786 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เท่ากับ .786 การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของสถานศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ

เพียร์สัน เท่ากับ .765 และการนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของสถานศึกษาโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เท่ากับ .760

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในทางบวก อยู่ในระดับสูงที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เท่ากับ .855

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ในปัจจุบันสถานศึกษาจำเป็นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาวิธีการบริหารสถานศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีการประชุมหารือกันในการวิเคราะห์ ประเมินสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเพื่อหาจุดอ่อนและจุดแข็ง ประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา นำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ของสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา โครงการผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและวิธีดำเนินงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ควบคุมและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อดูผลการปฏิบัติงานว่าสัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และนำผลไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิชชา โคตรชาติ (2556 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์และด้านการควบคุมและการประเมินผล

2. องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษาเป็นแหล่งพัฒนาผู้เรียนให้มีการใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของสถานศึกษา สร้างนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาการบริหารและโครงสร้างของสถานศึกษาให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบหน้าที่ของตน อีกทั้งส่งเสริมบุคลากรให้พัฒนาความเป็นองค์กรวิชาชีพ มีการจัดการความรู้ของสถานศึกษาโดยนำภูมิปัญญาเผยแพร่จากสถานศึกษาไปสู่สังคมและประเทศชาติ มีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรใช้ความสามารถของตนมาสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคลากรจึงมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง สามัคคีกัน ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีบรรยากาศและวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ เป็นประชาธิปไตย ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้บุคลากรร่วมกันทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของปิติพงษ์ วรรณรี (2551 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับ

ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเรียนรู้เป็นทีม และการมีวิสัยทัศน์ร่วม

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในทางบวกอยู่ในระดับสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิชชา โคตรชาติ (2556 : บทคัดย่อ) เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์ครอบคลุมในเรื่องของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปปฏิบัติ มีการควบคุมและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข อันเป็นรูปแบบการบริหารที่มีการมองสถานศึกษารอบด้านนำมากำหนดกลยุทธ์ที่จะส่งเสริมสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ครูผู้สอนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียนอย่างมุ่งมั่น ทุกคนมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน บรรยากาศในการทำงานเป็นแบบมิตรภาพ ยอมรับซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังสามารถกระตุ้นศักยภาพของครูผู้สอนในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างคน สร้างงานและสร้างชาติ หรือเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั่นเอง กล่าวได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันและเป็นตัวแปรสำคัญในการส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นที่ไปในทิศทางที่เหมาะสมและประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในด้านการนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในด้านการบริหารงานของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการสถานศึกษาโดยนำกลยุทธ์ที่วางไว้ไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามกลยุทธ์ที่ตั้งไว้ ส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

1.2 ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในด้านการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาและการนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในด้านโครงสร้างของสถานศึกษา ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติจำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดรูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีการมอบหมายงาน ความรับผิดชอบที่เหมาะสม ชัดเจน มีการกระจายอำนาจตัดสินใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

1.3 ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในทางบวก จึงจำเป็นต้องมีที่สถานศึกษาจำเป็นต้องร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาจะต้องร่วมกันวางแผนการบริหารที่ครอบคลุมในเรื่องการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปปฏิบัติ โดยการควบคุมและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำมาส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นที่ไปในทิศทางที่เหมาะสมและประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรย่อยของการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรย่อยขององค์การแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ และนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีการค้นหาข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์การสังเกต การสอบถาม เป็นต้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกซึ่งนำไปพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: กุรุสภา.
- จอมพงศ์ มังคกพานิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2549). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- ปิดิพงษ์ วรรณรี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เพ็ญพิชชา โคตรชาติ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิเชียร เวลาดี. (2547). การนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2548). โรงเรียนการบริหารสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.
- _____. (2548). ผู้บริหารโรงเรียน สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2547). การพัฒนาตัวแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมยศ นาวิการ. (2538). การบริหารเชิงกลยุทธ์ Strategic Management. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- สุพานี สลยภู่วานิช. (2553). การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิด และทฤษฎี (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรัตน์ ดวงชาตม. (2549). การพัฒนาสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ : กรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการนำมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อมรรัตน์ เตื่อนทอง. (2553). **การบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- Chandler, J.R. Alfred D. (1962). **Strategy and Structure Cambridge**. Mass.; TheM.I.T.pess.
- Krejcie, R.V. and Earyle W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activites**. Journal of Educational and Planning for basic Needs. Great Britain : Black more Press.
- Luthans, F. (2000). **Organizational behavior**. 8thed. Boston : Irwin / McGraw - Hill.
- Marquardt, M.J. (1996). **Building the learning organization : A system approach to quantum improvement and global success**. New York : McGraw-Hill.
- Peter M. Senge. (1990). **The fifthdiscipline :The artand practice of the learning organization**. New York : Doubleday.
- Peter M. Senge. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization**. New York: Currency Doubleday.
- Wheelen, T. L. and Hunger, J. D. (2006). **Strategic Management and Business Policy**. 10th ed. New Jersey : Pearson.